

31 §

Uttag av brukningsavgift grundad på schablonmässigt beräknad vattenförbrukning har i visst fall inte godtagits eftersom schablonen ansetts vara för hög.

BH äger fastigheten Östra Göinge Broby 5:174 som ligger inom verksamhetsområdet för Östra Göinge kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning. Fastigheten är endast ansluten till den allmänna spillvattentjänsten.

BH yrkade att förbrukningsavgiften för spillvattentjänsten i hans fall skulle bestämmas efter en schabloniserad förbrukning om högst 150 m³ per år.

Kommunen bestred yrkandet.

BH anförde: Fastigheten, som är belägen på Storgatan i Broby, är bebyggd med en villa om 1½ plan med källare, två toaletter, ett badrum med dusch men utan badkar. Hushållet består av två pensionärer utan hemmavarande barn. Enligt statistik som han har tillgång till gör ett hushåll av hans typ av med högst 100 m³ per år. – Fastigheten tillgodoses med dricksvatten genom en egen brunn medan spillvattnet sedan någon gång på 1970-talet leds av till det kommunala nätet. Ingen vattenmätare är monterad. Tidigare har kommunen debiterat spillvattnet efter en uppskattad förbrukning om 160 m³ vatten per år. – Den 13 februari 2009 tillskrevs han av kommunen som meddelade att vattenförbrukningen fortsättningsvis skulle fastställas till 400 m³ per år, om inte vattenmätare installerades. Kommunen motiverade omläggningen med att va-verksamhetens kostnader skulle fördelas kostnadsriktigt, skäligt och rättvist. I ett därefter följande telefonsamtal med kommunens företrädare, uppgav denne att redan den gamla schablonen om 160 m³ översteg den verkliga förbrukningen för ett hushåll av hans slag. Han uppmanades att framföra sina synpunkter skriftligen, vilket han gjorde. Sedermera fick han svaret från kommunen att det enda alternativet till debitering enligt den nya schablonen var att på egen bekostnad montera in en vattenmätare i fastigheten. – Han finner den av kommunen numera tillämpade schablonen helt orimlig. Det genereras på sin höjd hundra m³ spillvatten från hans fastighet men ändå tvingas han betala för fyra gånger så mycket.

Kommunen anförde: Kommunen har tillsammans med ett antal andra kommuner i nordöstra Skåne med anledning av den nya vattentjänstlagen arbetat fram en gemensam va-taxa med vissa lokala anpassningar, med utgångspunkt från Svenskt vattens basförslag till taxa från år 2007, P 96. I det gemensamma arbetet var avgiften – som nu intagits i § 14.3 i taxan – uppe till diskussion mot bakgrund av de vägledande uttalandena till basförslaget. I samråd mellan de samverkande kommunerna fann man att 400 m³ per lägenhet och år kunde vara en rimlig volym i fall när förbrukningen av olika skäl behöver skattas. – Förutsättningarna i fråga om antalet fastigheter utan vattenmätare skiljer sig åt mellan kommunerna. I Östra Göinge kommun har det hittills endast rört sig om ett tjugofemtal fastigheter, varav hälften sedan taxeomläggningen trädde i

kraft vid årsskiftet låtit monterat in vattenmätare. – Kommunens utgångspunkt är att samtliga fastigheter som är anslutna till det allmänna dricksvatten- och/eller spillvattennätet skall ha en vattenmätare monterad. Kommunen är medveten om att det finns möjlighet med nu gällande regelverk tvinga en fastighetsägare montera en vattenmätare, även om en sådan process erfarenhetsmässigt kräver mycket arbete med överklaganden och utdragna beslutsprocesser, varför man i stället erbjuder fastighetsägarna debitering efter schablon. BH bebor en fastighet som svarar mot definitionen enligt va-taxans § 3. Avgiften skall tas ut efter den nytta fastigheten har av den allmänna va-anläggningen. I förevarande fall har kommunfullmäktige i Östra Göinge beslutat att avgiften enligt § 14.3 va-taxan skall utgå från förbrukningen 400 m^3 per lägenhet och år. Kommunen har en av landets högsta va-avgifter, varför alla förändringar riskerar att slå något hårdare mot fastighetsägarna i Östra Göinge jämfört med motsvarande fastigheter i de andra samverkande kommunerna. BH har för spillvattentjänsten debiterats 5 610 kr per år fram till år 2009. Med den nya taxan blir avgiftsutfallet i stället 6 825 kr per år, vartill kommer avgift för dagvatten. Enligt den tidigare taxan utgick ingen särskild dagvattenavgift, utan den ingick som en del i spillvattenavgiften. Den totala avgiftshöjningen blir därmed för BHs del 1 216 kr per år, mervärdesskatt inkluderad.

Va-nämnden yttrade: Enligt 16 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen, åligger det huvudmannen för en allmän va-anläggning att låta varje fastighetsägare inom anläggningens verksamhetsområde bruka anläggningen om fastighetens behov av anordningar för vattenförsörjning och avlopp inte med större fördel kan tillgodoses på annat sätt. Det betyder att huvudmannen är skyldig att ge anläggningen en sådan kapacitet att varje brukningsberättigad fastighet när som helst kan nyttja anläggningen fullt ut, samtidigt som fastighetsägarna å sin sida, enligt 31 § vattentjänstlagen, är skyldiga att genom avgifter bidra till kostnaderna för anläggningen i dess helhet efter skälig och rättvis grund. Med det avses att avgiftsfördelningen i princip skall ske efter den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av anläggningen.

I kommunen gäller från och med den 1 januari 2009 att brukningsavgiften uppdelad i en fast årsavgift och en rörlig avgift per år som kan beräknas efter uppmätt vattenförbrukning eller, när mätare saknas, utgå med ett schablonbelopp. För fastigheter av BHs slag, som saknar vattenmätare, utgår brukningsavgift för spillvattentjänsten enligt en schabloniserad årlig vattenförbrukning om 400 m^3 . Att på det sättet bestämma brukningsavgiften enligt en schablon, grundad på en uppskattning av normalförbrukningen, när förbrukningen inte mäts, strider inte i och för sig mot va-lagens avgiftsregler. BH har heller inte invänt mot det. Frågan är om den valda schablonen leder till ett skäligt och rättvist avgiftsuttag. Vid bedömningen av schablonens skälighet kan anmärkas att de svenska vattenverkens samarbetsorgan Svenskt vatten i sina beräknings- och statistiska modeller använder sig av en schabloniserad årlig förbrukning om 150 m^3 för det tänkta småhuset "Typhus A". Typhus A är ett friliggande källarlöst enbostadshus omfattande fem rum och kök, badrum med vattenklosett, tvättstuga, ett extra toaletttrum samt garage med en våningsyta om 150 m^2 , inklusive garage om 15 m^2 (se exempelvis Svenskt vatten, *Taxestatistik 2004: sammanställning*

över kommunala vatten- och avloppstaxor gällande den 1 januari 2004, sid 4). I praxis har debitering av avgift grundad på en minimiförbrukning om 150 m³ vatten godtagits i flera fall.

Av utredningen framgår inte annat än att BHs fastighet ungefärligen motsvarar Svenskt Vattens ”typhus A”. Inget talar för att vattenförbrukningen på fastigheten ens tillnärmelsevis uppgår till 400 m³ per år. Det har för övrigt inte ens påståtts att 400 m³ skulle vara en representativ vattenförbrukning för liknande fastigheter inom kommunen.

Kommunen, som inte närmare utvecklat vilka överväganden som legat till grund för valet av schablon, har i målet inte gjort gällande, att de fasta kostnaderna för omhändertagande av spillvatten är sådana att en debitering efter en årsförbrukning om 400 m³ skulle vara försvarbar med hänsyn till va-lagens regler om avgiftsfördelning mellan fastigheterna.

Med hänsyn härtill kan enligt va-nämndens mening den av kommunen från och med år 2009 tillämpade schablonen för vattenförbrukningen inte bedömas vara förenlig med va-lagens krav på en skälig och rättvis avgiftsfördelning. Utredningen i målet ger inte stöd för att sätta den avgiftsgrundade schablonen högre än 150 m³.

Det sagda innebär att BHs talan skall bifallas.

Va-nämnden förklarade att BH vid tillämpning av Östra Göinge kommuns nu gällande va-taxa inte är skyldig att betala bruksavgift enligt § 14.3 för spillvattentjänsten med ett högre belopp än som motsvarar en vattenförbrukning om 150 m³ per år.

Beslut 2009-09-17, BVa 40

Mål nr Va 59/09